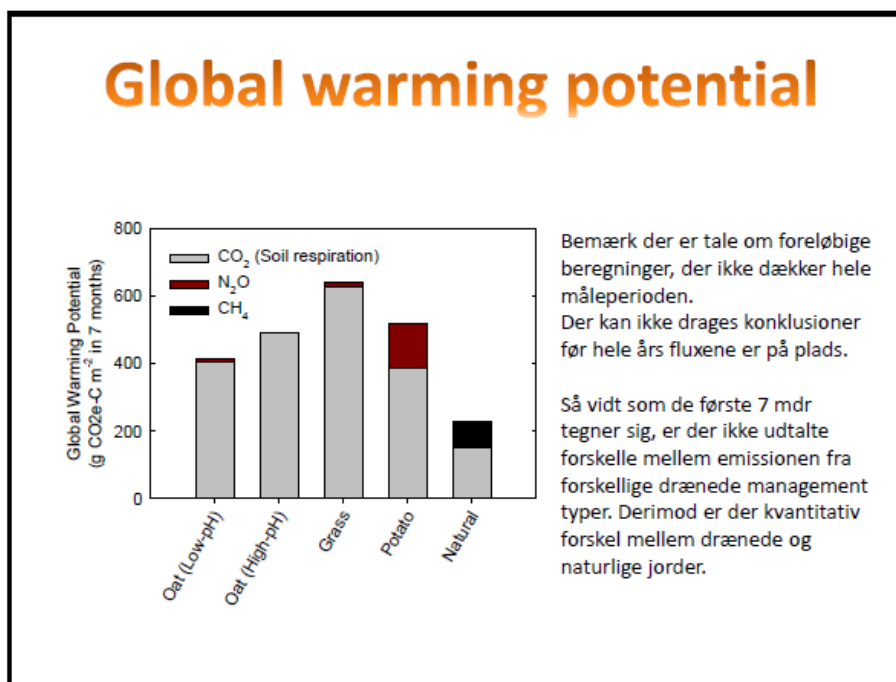

Projektmøde i Bæredygtige Vildmosekartofler – 5. februar 2015

Deltagere: Jan Nørgaard - avler, Aage Christensen - avler, Carsten Øvlisen - avler, Kirsten Birke Lund Kiba Consult, Lars Elsgaard – Århus Universitet, Charlotte Frihauge Olesen -LandboNord, Christian Hessellund, Christensen LandboNord, Hans Peder Andersen – LandboNord, Peter Küster Nielsen – LandboNord, Flemming Pedersen Smagen af Nordjylland Kristoffer Piil – SEGES, Frank Bondgaard SEGES, Kurt Jørgensen - Smagen af Nordjylland

Boreprøver og målinger af klimagas i Store Vildmose 2014 v. Lektor Lars Elsgaard Århus Universitet

Der er indtil nu foretaget mange gode målinger i projektet, men der kan ikke laves nogen endelige konklusioner i projektet inden der er målt gennem et helt år. Denne oversigt viser kun de meget foreløbige resultater. Det kræver en beregning af den totale balance af CO₂ for at kunne komme med nogle endelige konklusioner.

Den meget røde del på kartofler i planchen, som viser udledningen af lattergas blev diskuteret. Diskussionen gik på om det var pga. kvælstofoverskud. Hvis der skal undersøges noget senere kunnet det være godt at lave undersøgelsen i en afgrøde der har fået tildelt kvælstof i flere niveauer. Der findes N-minprøver i projektet som måske kunne bruges. Forhøjet vandstand i mosen kan også være en årsag. Ligeledes overvejes det om det er kraftige regnfald der kan forårsage øget lattergasemission. Disse forhold skulle AU se nærmere på. Det blev nævnt at vi måske også skulle sammenligne med mineraljorde.

En kollega til Lars Elsgaard afsøger nu om det er muligt at fortsætte målingerne i et GUDP projekt. I et sådant projekt vil der samtidig også kunne undersøges om vandstanden kan hæves og evt. fortsættelse af

dyrkningsforsøges med efterafgrøder. Der kan dog være et stykke vej, da det kan være vanskeligt at sikre medfinansieringen.

Lars fortsætter målingerne til sommer, så vi får et helt år med. Herefter vil der blive regnet CO₂-balancer på alt materialet. Det kræver en hel vækstsæson for at kunne lave dette.

I projektet er der lavet et litteraturstudie: "Tørvejordene synker i Europa – kan landmanden gøre noget" ses [her](#).

Kan vi bruge finsk forskning i Store Vildmose? - erfaringer fra studietur til Finland i 2014

I Finland forsøger de at hæve vandstanden i vækstsæsonen ved [kontrolleret dræning](#), på humusjorde. De tør ikke om vinteren. I foråret 2015 prøver vi at hæve vandstanden hos Jan Nørgaard på en mark for at se om det er muligt at køre på marken efterfølgende. Dette gøres ved at dække nogle drængrøfter. Der købes 12 stk. Piezometre som kan måle vandstanden. AU og LandboNord laver målingerne i samarbejde.

Lars og Kristoffer vil undersøge rent teoretisk hvad det betyder at hæve vandstanden fra 10 – måske 40 cm. I selve vækstsæsonen

Se de finske erfaringer [her](#):

Dyrkningsmetoder til bæredygtig produktion - erfaringer fra demoforsøget ved Vildmoseporten v. Charlotte Frihaug Olesen LandboNord

Gennemgang af forsøgene og de resultater af årets forsøg. Efterafgrøderne gav ikke nogen nævneværdige udbytter. De bedste resultater med at dyrke biomasse kom fra hamp og majs. Lupinerne blev tidligt ædt af kronedyrene. De forskellige afgrøder afføder hver deres udfordring, f.eks. er hamp svær at findele. Når vi har alle analyser vil der blive regnet på udvalgte afgrøder. Der er f.eks. lignin analyser i USA.

Kristoffer viste at det bliver vanskeligt at hæve mosen ved at dyrke forskellige afgrøder. Hvis der kan opbygges 0,8 – 1,5 ton CO₂ pr. hektar pr. år og der afbrændes 22 ton tyder noget på at der skal arbejdes mere indtil flere tiltag. Dyrkning af afgrøder kan ikke gøre det alene.

Det blev nævnt at mange efterafgrøder ikke gror godt i jorden. Det eneste der gror rigtig godt er spildhavre efter høst. Så måske det er den efterafgrøde man skal have mere øje på. Svenske resultater viser at det vigtigt at holde jorden grøn i mest mulig tid.

Hvor meget CO₂ kan bindes i jorden igen

	Udbytte ink. Rødder (tons/ha/år)	Tørstof % af vådvægt	% C i tørstof	CO ₂ Bundet i biomasse (tons/ha/år)	Bevarings%	Bundet CO ₂ i jorden (tons/ha/år)
Hamp	30	23	40	10,1	15	1,5
Majs	22	32	45	11,4	15	1,7
Halm	4	82	45	5,1	15	0,8

- Rødder udgør ca. 20% af den høstede biomasse
- Afbrænding af 1 cm tørv udleder 22 tons CO₂/ha
- Kun 10% af det der udledes fra afbrændingen af tørv kan bindes i jorden igen
- Biomasse afgrøder er ikke meget bedre end halmnedmuldning

Markedsundersøgelsen i projektet

V. Flemming Pedersen AgriNord.

Flemming Pedersen fortalte om flere forskellige tilgange til en markedsundersøgelse. Det blev aftalt at Flemming mødes med avlerne, minimum de 3 avlere der deltog i mødet. De laver sammen en markedsundersøgelse som vil give mening for alle parter. Markedsundersøgelsen igangsættes her i foråret 2015.

Kommunikation i projektet – plan for 2015

v. Kirsten Birke Lund, KIBA Consult Aps

Kirsten havde lavet udkast til en brochure. Det blev aftalt at færdiggøre denne så den kunne bruges af avlere og projektdeltagere. Pjecen vil være foreløbig, men den vil i slutningen af projektet blive færdiggjort. Det er vigtigt at påpege at der arbejdes med problemstillingen i hele verden.

I foråret er det diskuteret at lave følgende:

Hurtigst muligt: Torben Piil Kronborg skriver noget om betydningen af arbejdspladser og samfundsøkonomi

Marts/April: Presse på Jans etablering af kontrolleret dræning – Jan orienterer i god tid, inden han gør det (der skal mergel nederst i grøften) Kontakt Frederik Talbitzer på Landbrugsavisen.

April/maj: Presse på lægning af kartofler hos Jan og i samme forbindelse noget om klimakamre.

Juni/august ? Event i slutningen af projektet med presse på

August 2014: Lars Elsgaard laver publiceringer

Januar 2016: Projektet skal have en session på Plantekongressen hvis det er muligt

Diskussion af projektet + Planlægning af næste møde

V. projektleder Frank Bondgaard, SEGES

Der er i projektet 50.000 kroner til Materiale, skilte og publicering. Det blev aftalt at avlerne skal komme med bud på noget der kan anvendes som markedsføring af projektet og deres kartofler, et niveau på ca. 20.000 – 30.000 kr. Roll Up's kunne være en del af dette.

Næste møde vil blive i sidste uge af august. Et formøde hos Landbonord hvor vi ser på resultater i projektet og derefter en tur i marken for at se på kartofler. Hvordan gror de i den nedmuldede afgrøde/efterafgrøde?

Koblingen til DNMark projektet skal afklares?

Frank Bondgaard SEGES kontakter alle avlere for at sikre at alle er orienteret.

Alle er altid velkomne til at kontakte mig på 87405409/2171778

Projekthjemmeside ses [her](#)

Med venlig hilsen

Frank Bondgaard, SEGES